

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR® izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri v obsegu enega letnega št. 1. nad-
tlačje. Teleten interar. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. prilike, dano. Tele-
fon št. 24. BES poštnoobkoni ra-
čun št. 11.287.

Narod. se pri varovi TABORA®,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

Posamezna številka:

1 krono.

UREDNISTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nad-
tlačje. Teleten interar. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. prilike, dano. Tele-
fon št. 24. BES poštnoobkoni ra-
čun št. 11.287.

Na naročila brez denarja se ne
oira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, četrtek 5. maja 1921.

Številka: 101.

Ustanovitelju Ilirije.

Stoletnica Napoleonove smrti! Koli-
ko zgodovinskih sprememb leži v tem
stoletju! Napoleon je spreminjal poli-
tično karto Evrope in sanjal o kralje-
stvu Karla Velikega. Padel je, ko je
bil na vrhuncu svoje slave in umrl kot
skromen mešan v pregnanstvu na sa-
motnem otoku. Ni se preteklo sto let,
kar je nehala biti njegovo večno ne-
mirno sree, pa se je pojavil drug sa-
njač: Rex et Imperator Wilhelm II. in
na vrhuncu svoje slave razkril namen
strašne vojne: »Bog nam je naklonil
posebno nalogo, da obnovimo german-
ski vek zgodovine«. (Viljemov govor
februarja 1917). Slinga zgodovine je
menda takrat iztegnila roko in napisala
iste besede, kakor pred enim stolet-
jem Napoleonu: Mene, tekel, fares! Po-
nosni Kajzer je danes v pregnanstvu
in ima morda samo še to tolažbo, da je
in ima Nemcem tisto, kar Francozom Na-
poleon. V današnjih slabo romantičnih
časih je ta tolažba jako skromna.

Avstrijski cesarji so živeli od nasil-
stev na spodaj in baharij na zgoraj. —
Pred Evropo so veljali kot mogočni
vladarji, dasiravno je bilo malo zmag,
s katerimi bi se smeli v resnici pona-
šati. Njihovi podložniki bi morali ve-
rovati v moč in nedotakljivost Avstri-
je kakor v božje razodetje. Na tihem so
pa Habsburgovci sami dvomili o svoji
moči. Cesar Franc je na pr. odkrito
razlagal francoskemu poslaniku, da le-
ži največja moč njegove vladarske o-
blasti v tem, da izigrava narod proti
narodu. Da je ta igra zelo opasna za
državo, tega ni videl Avstrijec, videl
je pa morda Francoz.

Ko so bile avstrijske vojske na la-
ških bojiščih porazene in so se Napole-
onovi vojaki približevali naši domovi-
ni, je zavladal med priprostimi nara-
dom velik strah, med izobraženci pa
negotovitost in osuplost. Kar čez noč je
nastala provinca Ilirija, sestojča iz
okupiranih pokrajin Kranjske, Istre
in Dalmacije. Uvajali so se novi zaka-
ni, nov denar, nove šole. Francoške o-
blasti so si prizadevale, da se kar naj-
bolj prikupijo ljudstvu v primeroma
kratkem času, v par mesecih, so si pri-
dobili Francozi mnogo simpatij. Bolj
kakor vsi drugi dokazi, so pričale baš
te simpatije, da večstoletno nasilje ni
moglo vbiti ljudstvu v meso in kri
protinarnave avstrijske ideologije. —
Toda časi so bili nesigurni, polni iz-
prememb. Zato se ni čuditi, da so mno-
gi skrivali te simpatije. A največji re-
prezentant takratnega slovenstva, pe-
nik in menih Valentin Vodnik je za-
pel ponosno in veselo: »Ilirija vstan!«
Ilirija, ti boš prsten Evropi!

Ideje so kakor gorski vrelo, ki na
raznih mestih in v raznih oblikah sili-
jo na dan. Tudi ideja jugoslov. jedin-
stva se je pojavljala v raznih fazah
večkrat v zgodovini. Tisti, ki hoče, da
bi se ta ideja pojavila kar naenkrat v
vseh svojih določenih formulaciji, zahte-
va, da iz doline z enim samim korakom
stopiš na hrib.

Ne dvomimo, da so bili že v Vodni-
kovem frankofilstvu dani principi za
borbo proti Avstriji in Habsburgov-
cem, tej največji oviri prepotrebne iz-
kristalizacije nacionalne ideje. A ni še
nastopila prava doba ne za Vodnika
ne za protiaustrijske težnje. Ilirija je
bila kratkotrajen sad Napoleonove
zmage, Vodnik je podlegel, Napoleon

Izid občinskih volitev po deželi.

Hud poraz klerikalcev. Klerikalci dobili od 40 občin samo v 15 večino.

Maribor, 4. maja. Izid volitev v
štajerskih občinah, ki so volile včeraj
3. t. m.:

Slovenska Bistrica: Demokrati 7,
neopredeljen naprednjak 1, klerikalci
7, soc. dem. — St. Lenart v Slov.
gor.: Demokrati 7, klerikalci 9. —
Ormož: Napredno-gospodarska skupi-
na 9, klerikalci 7. — Sv. Trojica: Gosp.
stranka 5, klerikalci 5. — Radohova:
Sam. kmetje 4, kl. 6. — Pacinje: Sam.
kmetje 8, kler. 8. — Sv. Andraž v Slov.
gor.: Sam. kmetje 5, kler. 11. — St.
Janž na Dr. polju: Sam. kmetje 9, kler.
7. — Sv. Lovrenc na Dr. polju: Sam.
kmetje 7, kler. 6, s-e dem. 7, mali pos.
in delavci 4. — Slovenja vas: Sam. km.
2, kler. 9, mali pos. in delavci 5. —
Cirkovec: Sam. kmetje 7, klerik. 9. —
Gornja Golčina: Sam. kmetje 4, kleri-
kalci 12. — Zukarce: Napredni 4, kler.
6. — Sv. Anton v Slov. gor.: Napredni
7, kler. 3. — Slovenjgradec: Demokrati
17, nar. soc. 4, soc. dem. 4, kler. 1. —
Vuzenica: Sam. kmetje 7, soc. dem.
6, mali obrtniki 3. — Muta: Demokrati
3, nar. soc. 3, soc. dem. 10. — Vuhred:
Demokrati 1, sam. kmetje 2, nar. soc.
3, soc. dem. 4. — Legen: Soc. dem.
5, kler. 11. — Smartno ob Paki: Dem.

1, sam. kmetje 2, soc. dem. 3, klerikalci
10. — Ribnica na Pohorju: Sam.
kmetje 5, soc. dem. 10, klerikalci 1. —
Starl trg: Soc. dem. 6, klerikalci 10.
— Sv. Florijan: Demokrati 6, kler. 10.
— Skale: Sam. kmetje 2, soc. dem. 7.
— Golova huka: Sam. kmetje 4, soc.
dem. 3, kler. 9. — Smartno pri Slo-
venjgradu: Demokrati 1, sam. kmetje
7, soc. dem. 6, klerikalci 2. — St. Ilj
v Slov. gor.: Sam. kmetje 2, soc.
dem. 3, kler. 11. — Janžev vrh: Sam.
kmetje 1, izven strank 1, soc. dem. 7,
kler. 7. — Mislinje: Soc. dem. 8, kler.
8. — St. Vid: Sam. kmetje 9, kler. 7.
— Brezno: Soc. dem. 5, kler. 11. —
Podgorje: Soc. dem. 4, kler. 12. —
Remšnik: Demokrati 3, sam. kmetje 6,
soc. dem. 3, kler. 4. — St. Janž na
Vel. gor.: Sam. kmetje 6, klerikalci 10.
— Razbor: Demokrati 2, sam. kmetje
5, soc. dem. 2, kler. 7. — Sv. Anton:
Demokrati 10, sam. kmetje 4, kler. 2.
— Kaplja: Demokrati 4, sam. kmetje
10, kler. 2. — Sv. Primož: Soc. dem.
10. — Trbonja: Sam. kmetje 16. — V
Marenbergu in v Zg. Vižingi se vrše
volitve pozneje.

Politični položaj v Beogradu.

LDU Beograd, 3. maja. Presburo
poroča: O velikonočnih praznikih ni bilo
nobene večje političnega dogodka,
ker so skoro vsi ministri zunaj Beograda.
Tudi ni bilo klubovih sej, ker so poslanci
zapustili Beograd. Kmalu se bo vršila
seja ustavnega odbora, ki bo začel delo
glede predlaganih izprememb pri posa-
meznih točkah ustave. Kakor se javlja,
bodo šle vlada in vladne stranke opozi-
ciji kolikor mogoče na roko ter bodo
skušale sprejeti vse mirnejše predloge

ustavnega odbora. Splošno se računa, da
se bode pri teh izpremembah v glavnem
oziralo na predloge onih strank, ki so
po svojem političnem naziranju bližje
vladi. Rekonstrukcija kabineta se bo vr-
šila še-le po sestanku konstituante Raz-
položenje v klubih glede glasovanja v
ustavo ni znano, ker bodo prišli poslanci
v Beograd še-le po 6. t. m. Po vsem
tem je politična situacija iska, kakor pred
prazniki.

Obnovitev pogajanj z Italijo.

LDU Beograd, 3. maja. V neka-
terih dneh se bodo po vsej priliki pri-
čela pogajanja med Italijo in Jugoslavijo,
ker po zadnjih vesteh iz Rima namerava
Italija izpolniti vse klavzule rapalske

pogodbe. Ako Italija takoj izvrši evaku-
acijo, se bodo nadaljevala pogajanja
mogoče že ta teden, vsekakor pa do
15. t. m. ko se vrne delegat Lucciolli.

Sankcije proti Nemčiji.

DKU Washington, 3. maja.
(Reuter). Državni tajnik Hughes je včeraj
poslal ministru za zunanje stvari dr.
Simonsu noto, v kateri izjavlja, da tvo-
rijo nemški predlogi podlago za disku-
sijo o reparacijah in da so kot taki
sprejemljivi. Priporoča Nemčiji, naj
stavi nove predloge naravnost aliirancem
in ponavlja svojo željo, da bi se vpra-
šanje čimprej uredilo.

DKU London, 3. maja. (Reuter).
»Times« javlja iz New-Yorka, da je v
Washington dospela nova nemška nota,
po čije vsebini je soditi, da se Nemčija
že nekoliko približuje zahtevam antante.

DKU Berlin, 3. maja. »Deutsche
Allgemeine Zeitung« javlja iz Düssel-
dorfa: Tekom včerajšnjega dne so do-
speli v mesto močni francoski vojaški od-
delki. Razdelili se jih po zaseb. poslopih.

LDU Pariz, 3. maja. Agence Havas
poroča iz Londona: V današnji seji
vrhovnega sveta sta izjavila admiral
Beatty in Grasset, da bi eventualne od-
redbe na morju obstojale v blokadi
Nemčije in zasedbi Hamburga s sodelo-
vanjem čet na kopnem. Finančni izve-
denci so sestavili memorandum o po-
gojih in jamstvih za plačila. Sklenilo se
je, sestavili garancijski odbor, kar je
včeraj na britanski strani vzbudilo po-
misleke. Vrhovni svet je sklenil poslati
vladi Zedinjenih držav brzojavko, v ka-
teri se vabi, naj pošlje zastopnike v
vrhovni svet, poslaniški svet in v repa-
ratijski odbor. Po informacijah vrhov-
nega sveta znašajo dohodki na carinski
črti ob Renu v prvem mesecu 150 mili-
jonov mark v papirju.

Novi nemri v Gornji Sleziiji.

TIP Berlin, 3. maja. Iz Breslave so
došle vesti, da je na bivšem plebiscit-
nem ozemlju v Gornji Sleziiji izbruhnil
poljski puč. Močni vstaški oddelki pod
vodstvom poljskih nacionalistov so na
več mestih Gornje Sleziije zasedli želez-
nice, mostove in javna poslopja ter pre-
trgali vse zveze. Poštni in brzojavni,
kakor tudi železniški promet stojita. V
več krajih je prišlo do težkih bojov med
nemško policijo in poljskimi vstasi. Tudi
v premogovnikih so nastali krvavi spo-
padi med vstasi in rudarji, katere so
prvi večinom izgnali. Zavezniki komi-

sija je brez moči. Razglašeni preki sod
se ni obnesel, ker nima komisija nikake
eksekutive. Povrh vsega tega vlada v znat-
nem delu premogovnikov mezdna stavka.

DKU Berlin, 3. maja. »Vorwärts«
piše v poročilu o poljski progandii, da
se je batil, da čakajo Gornjo Sleziijo še
težki dnevi. Na ozemlju, ki je podrejeno
francoskemu majorju Feyleru je bilo
baje umorjenih 200 Nemcev. Poljaki
organizirajo v Gornji Sleziiji dobro-
voljce, a vse to pred očmi interalirane
komisije.

je šel v pregnanstvo in v smrt. Vse se
je izpremenilo, le ideje so ostale in
iskale novih izhodišč.

Danes živimo v kraljevini ujedinje-
nega jugoslovenskega naroda. Ideja
Ilirije je premagana in spada v zgodo-
vino. Zmeheni Habsburg zadnji je sku-
šal v poslednjem trenutku rešiti s po-
močjo Ilirije svoj prestol, a je naletel
na ironičen smeh tako v Ljubljani ka-
kor povsod drugod. Že v tem se kaže
vsa zaostalost in onemoglost Habsbur-
govcev. Ilirijo bi lahko ponudil k več-
jemu še Franc Jožef ob svojem nasto-
pu. Zgodovina ima pač svoje »muhe«, a
sicer je njen potek pravilen in ga ravnajo
ljudem žal malo znani zakon.

Zgodovinska stoletnica Napoleono-
ve smrti naj nas navdaja z zadošče-
njem, da smo dospeli sem, kjer stojimo
sedaj. »Ilirija prsten Evropin bo...«
Danes smo več ko praten; danes smo
roka Evrope.

Stanovanjska beda.

V vseh mestih celega sveta obstoja
stanovanjska kriza. Mestno prebival-
stvo se povsod množi, a nikjer se ali nič
ne zida ali pa le malenkostno. Posledi-
ca tega je vseobča skrajna nezadovolj-
nost. Obupani so tisti, ki ne dobijo sta-
novanja ravnotako, kakor tisti, ki jih
stanovanjski uradi mečejo na cesto. —
Krivi tega nevzdržnega stanja so seve-
da obstoječi stanovanjski uradi, ki so
po mnenju prizadetih nezmožni, pri-
stranski, podkupljivi skratka zmožni
vseh lopovščin. Tako se govori, kritizira
in piše povsod na svetu. Višek te gonje
je dosegla pač mariborska žurnalistika
od trenutka, ko je spravila težko sta-
novanjsko vprašanje na politično po-
lje. Če stoji na čelu urada član nasprot-
ne stranke, se zaganja časopisje druge
stranke samo zaradi te neljube osebe v
njeno delovanje. Občinstvu prikazuje
stvar tako, kakor da bi bil stanovanj-
ske bede takoj konec, ko bi n. pr. de-
mokratijski predsednik odstopil in pri-
šel na njegovo mesto socialisti ali kle-
rikalec — in narobe. Nasprotniku se
podtikajo vse mogoče slabe namere, ni-
kdar se mu ne prizna vsaj dobra volje
ali kak uspeh, stika se samo po njego-
vih napakah. Da se pa s tem stvari ni-
kakor ne pomaga, tega noče noben na-
sprotnik pomisliti. Doseže se k večje-
mu, da se zagreni človeku veselje do
nehvaležnega dela, ki se ga skuši ob
prvi priliki otresti. In tako se ga mora
lotiti zopet drugi, ki potrebuje ševeda
dalje časa, da se uživi v zamotani
vprašanju. Namesto da bi bila kritika
dobrohotna in s tem koristna, je v Ma-
riboru zlohotna, krivična, surova in s
tem škodljiva.

Te in take utise je moral dobiti
vsakdo, ki je čital v zadnjem času iz-
bruhe neverjetnega sovraštva mesto
resne kritike in v klerikalnem in socijali-
stičnem časopisju proti Stanovanjski
komisiji in njenemu bivšem predsedni-
ku v Mariboru.

Nočemo zanikati, da smo bili tudi
mi s tem ali drugim sklepom imenova-
ne komisije nezadovoljni, toda v obče
mora vsak objektivni človek priznati,
da je bila njena volja vseskozi dobra.
Da se pa eventualni pogoški popravi-
jo, za to je treba drugega načina kriti-
ke, kakor so jo započeli nasprotni listi.

Priznajmo si odkrito, da se stano-
vanjska beda ne da rešiti s nobenimi
nasiljem in s nobenimi represalijami.
Kotih rezultat bi bila samo neudina

stanovanja, če pomislimo, da išče v Mariboru na stotine ljudi stanovanj. Ves trud stanovanjskih uradov je brezuspešen in nakoplje njihovim funkcionarjem samo vsestransko sovraštvo, ker za toliko prosielcev stanovanj absolutno ni.

Največje število prosielcev v Mariboru izhaja iz vrst državnih uslužbencev najrazličnejših kategorij in nameščencev Južne železnice. Država in železnica imata v prvi vrsti dolžnost, da skrbita za stanovanja svojih ljudi, zlasti ko se zahteva od privatnih podjetij, da skrbijo sama za streho svojih uslužbencev. Ako država in železnica ne uvidita svoje dolžnosti, ne bo mogel noben stanovanjski urad in noben predsednik stanovanjske bede rešiti, in najsi ima še tako dobro voljo in še tako mirne živce.

Kakor hitro pa začneta ti največji podjetji staviti za svoje ljudi domove, potem se da lahko prisiliti tudi druga bogata podjetja, da zidajo. Enostranska rešitev tega vprašanja pa bi bila krivična.

Gospodarski imperijalizem Italije.

Kakor znano, so trgovska pogajanja z Italijo prekinjena. Predsednik Luciolli je nenadoma odpotoval v Rim. — Nenadoma so rekli. V resnici pa je vladalo že takoj od začetka pogajanj tako napeto razmerje, da ta prelom vkljub častnemu dinerju ni prišel prav nič nepričakovano. Dogodki v Istri, na Reki in v Dalmaciji, ki so v ozki zvezi z rapsalsko pogodbo, niso mogli ostati brez vpliva na potek pogajanj. V tem kritičnem trenutku so pa prišli Italijani z zahtevami, ki pomenijo gospodarski imperijalizem. Na naši strani je vladala povrh vsega tega še precejšnja nepripravljenost. Ni tedaj nobeno čudo, ako so šli italijanski in jugoslov. zastopniki kar čez noč narazen.

O gospodarskem imperijalizmu Italije piše zadnji »Südslaw. Lloyd«: »Četudi nam je zelo na srečo, da se urejamo naši gospodarski odnosi z Italijo in drugimi sosednimi državami, ne najdemo vendar nobene potrebe, da bi se podvrgli gospodarskemu diktatu in za vsako ceno navezali ozke gospodarske stike z državo, od katere nas ločijo ostra nacionalna in politična nasprotja. Korist urejenih odnosov je za obe strani enaka in mi ne pridobimo nič več, kakor pridobi Italija. Čeprav smo, kar se tiče jadranskih pristanišč v primeri z Italijo na slabšem, še to ne pomeni, da bi nas mogla Italija popolnoma odreza-

ti od sveta in voditi nasproti nam politiko zapore, kakor jo je svojčas skušala voditi bivša avstro-ogrška vlada nasproti Srbiji. V Splitu in Dubrovniku. Gruziji imamo luke, ki so pripravne za razvoj in pozornost, s katero baš v zadnjem času zasledujemo načrte o izgradnji luk in železnic, naj priča o naši pripravljenosti za vse slučaje. Seveda zahteva izvedba teh načrtov čas in denar in bomo morali prestati trde čase, predno bomo tako daleč. Za enkrat moramo računati, da se bomo posluževali že obstoječih vezi proti zapadu, zlasti Donave in železnic. In čim bolj bomo navezani na te linije, tembolj se bo obračala naša trgovina v dežele, s katerimi nas spajajo in tem večja bo naša emancipacija od Italije, s katero ne trgujemo zbog dobre kakovosti in nizkih cen njenih industrijskih produktov, temveč ravno vsled ugodnih pomorskih zvez. Ako tedaj Italija sprejme konkurenco z razvitimi industrijskimi državami na zahodu in hoče izkoristiti naš ugodni nakupni trg za svoje potrebe, se bo morala hočeš-nočeš odločiti za političen in gospodarski sporazum in delati na to, da čim prej odstrani difference, ki so se sedaj zopet zaostrele.«

Notranja in zunanja politika.

* Načelstvo NSS je sklenilo da se stranka pri volitvah županov in podžupanov v Ljubljani, Celju, Mariboru in Ptuj ne veže z JDS in ne SLS, ampak postavi svoje lastne kandidate.

* Zmeren angleški glas o Nemčiji. Znani angleški gospodarski strokovnjak J. M. Keynes je objavil v listu »Manchester Guardian« senzacionalen članek proti francoski politiki, ki hoče z radikalnimi militarističnimi metodami rešiti zapredni spor z Nemčijo. — Keynes zastopa stališče, da zavezniki krše mirovno pogodbo s tem, da hočejo kabineti rešiti vprašanje reparacij, dasiravno mirovna pogodba določa, da spadajo vsi taki spori pod kompetenco Zveze narodov. O zasedbi ruhrskega ozemlja pravi: Ozemlje, ki ga hoče Francija zasesti, meri kakih 47 četv. milj in šteje 4 milijone prebivalcev. Ker prebivalstvo ni oboroženo, upajo Francozi, da jih bo 100.000 rekrutov držalo na udi. Ta zasedba ne bo producirala reparacij, temveč bo njen uspeh komaj pokrila stroške, ki bodo nastali vsled zasedbe. Nikdo se ne more vnaprej zavedati posledice te nepremišljene

ne, prenaplajene okupacije. Lahko da bo ta okupacija vžigalica, ki bo zažgala smodnišnico Evrope. Ona stavi v gibanje sile, s katerimi zdaj nikdo ne računa. Teror in obup lahko zopet prisilita Nemčijo, da pristane na nekaj, česar ne bo mogla niti hotela izpolniti nikdar pozneje. Lahko nastanejo novi konflikti, nove komplikacije — stavka rudarjev, padec vlade in nova priložnost, da se vrnejo na krmilo stari vojaški leanderji. Tako dejanje odpira razdobje borbe, uničevanja in osiromašnje, zato ne more imeti nikakih dobrih izgledov.

* Češkoslovaška in Rusija. Češkoslovaška odposlje te dni v Rusijo komisijo, katere sestoji iz 6 članov in sicer: zastopnik urada za zunanjo trgovino, zastopnik ministrstva za zunanje zadeve, zastopnika zveze industrijecev in praške trgovsko-obrtniške zbornice ter zastopnika centralne komisije legionarjev in Zveze Čehoslovakov v Rusiji. Komisijo spremlja 12 delegatov raznih industrij.

* D'Annunzio in Reka. D'Annunzia je izid volitev na Reki hudo razočaral. Svojim pristašem je poslal lakonično brzojavko »Naj Vas Bog navdahne«. (Nimajo zveze z njim. Op. ured.) — D'Annunzio je odklonil vsako sodelovanje, a nekateri listi pravijo, da je to razumeti tako kakor: Molčite in čakajmo, kaj še pride!

Zanimivosti.

Skrivnosten grob. Sodisce v Lunevillu v Franciji je dobilo nedavno nalog, da preišče neko skrivnostno zadetvo. Nekega jutra se je namreč razkrilo, da so neznane osebe razkopale grob, v katerem je bil pokopan francoski bataljonski poveljnik Wolff, in popolnoma razpadlo truplo oficirja nekam spravile. Grob se je nahajal v kotu nekega sadovnjaka pri Remonvillu in ga ljudstvo ni nikdar drugače imenovalo kakor »grob prokletega«. Omenjeni oficir je ležal tam pokopan od 1. septembra 1914. Vsako leto je prišla tja neka črna oblečena žena, molila ob grobu in ga okrasila s cveticami. Komaj pa se je zopet odstranila, je prebivalstvo dotičnega kraja zmetalo cvetlice proč in nametalo na grob kamenja in peska. Vzrok temu je bil, da je bil Wolff, ki je v začetku vojne poveljeval 36. kolonijal. bataljonu, 1. septembra 1914 ustreljen kot izdajalec. Po mnenju vojaških krogov je padel Wolff kot žrtev železne discipline v prvem vojnem času, ne da bi pravzaprav zakrivil kakšno izdajstvo. Očividci tega nesrečnega dogodka pripovedujejo sledeče: Wolffov bataljon je dobil koncem avgusta 1914 nalog, braniti neko planjavo, na kateri je imel sovražnik ugodno pozicijo za neko tovarno, odkoder je brez lastne nevarnosti s strojnimi pu-

škami nemoteno streljal na Francoze. Takrat še niso rabili strelnih jarkov. Vsled tega je začel sovražnik s podvojenimi silami 36. bataljon je zelo trpel. Wolff je postal nervozen in naenkrat se je opazilo, da je mahal z belo ruto na koncu sablje sovražniku. Sovražnik je prenehal streljati, toda ker cel bataljon ni opazil oficirjevega početja, so posamezni njegovi vojaki začeli prodirati. Vsled tega je začel sovražnik s podvojenimi silami streljati in je skoro ves bataljon uničil. Neki nižji Wolffov oficir mu je nastavljal samokres na čelo in ga aretirati. Nekaj dni pozneje je vojno sodišče obsodilo Wolffa na smrt. Branil se je sicer s tem, da je le hotel s pomočjo vojne zvijače, katere so se tudi Nemci posluževali, rešiti svoje ljudi. Odgovorilo se mu je, da tako ne sme počenjati noben francoski oficir, ki mu je kaj do časti. Wolff je bil na to degradiran in ustreljen od lastnih ljudi. Prej omenjena črna oblečena žena se je izrazila napram nekaterim kmetom, oficir, ki leži v grobu »prokletega«, bo dobil kmalu zadostno. Kdo je bila dotična ženska, se ne ve, in ni znano, če je dala mogoče ona odstraniti truplo.

Dnevna kronika.

— Iz Kaplje ob meji. Naše občinske volitve so končane, kajti vložena je bila le ena kandidatna lista. Brez dvoma je naša občina ena najnaprednejših v okraju, kajti izmed 16 odbornikov pripadajo le 2 SLS, drugi pa vsi JDS in SKS. Če se pomisli, da je občina ob skrajni severni državni meji, je to tembolj razveseljivo dejstvo, kajti nekdanje bilo tukaj nemškutarsko gnezdo gospodov iz Arnfelsa. Njihovo gospodarstvo je minulo in ljudstvo se je spoprijaznilo z novimi razmerami. »Deutsche Grenzwehr« zelo objokuje to bridko izgubo, češ »unser Schmerzenskind Kappel ist verloren!« Da pa Kapelja ni niso »deutschgesinnt«, kakor pravi omenjeni listič, to je in bo dokazal občinski odbor, ki dela v prid našemu ljudstvu in naši državi.

— Balkanizem. »Straža« je odgovorila na naš članek v 93. številu. Po glavje o balkanski kulturi, v katerem smo ožigosali za slovenski list nedostojno pisavo o Srbih v »Stražinem« članku »Balkanizem«. Mi smo se sicer v našem odgovoru izjavili proti polemiki s »Stražo«, ker vemo že vnaprej, da list ne prenese stvarne in dostojne polemike, temveč se s srboritske omamljene muhe zaletave v osebe in lovi v krogu svojih farizejskih zavijanj, ne da bi videl onkraj tega kroga poštenjake in resno hoteče ljudi drugega naziranja. »Straža« je v svojem zadnjem uvodniku zlezla pod klop in pravi, da ni imela namena hujskati proti Srbom ali jih žaliti. Povzpne se celo do trditve, da hoče s takimi članki, kakor je njen »Balkanizem« izkazati Srbom uslugo in jih v bratovski ljubezni poučiti s njihovih napakah in slabostih. Prosimo naše

Med revijami.

Težko je danes biti optimist, kadar se govori o kulturnih nalogah našega novinarstva. Kulturna rubrika je v naših listih navadno le zato tu, da zamaši prostor, ki je ostal ob sklepu lista. Naša žurnalistika jo »trpi« v hiši kakor mačeha Sneguljčico. Krivda ne leži v redakcijah, marveč v splošnem stanju našega kulturnega življenja. Vsak resen novinar ve, s kakim užitek se dajo pisati kulturni referati in kulturne vesti. Toda to je zadnji moment, ki pride v poštev. Prednost ima ukus občinstva, ki navadno ne ljubi takih reči. Boriti se proti toku je težko, osobito v časih tiskovne mizerije. Ampak lastniki naših listov kaj radi pozabljajo, da so novine važen socialni činitelj in da so odgovorne intereso družbe, ki ni istovetna s trenutno potrebo ali zahtevo ljudskih množic. Pozabljajo, da novinarstvo ni samo politična velesila, marveč tudi kulturna instanca in da je vsaka politika laž in greh proti človečanstvu, ki nima pred seboj višjega cilja, kot so trenutni politični smotri. Teoretično pri nas redkokateri izobrazene dvomi o potrebi kulturnega preporoda potom novinarstva, a v praksi — redkokdo išče in zahteva v listih kulturno rubriko.

To nesoglasje je samo nedostojna ravada in zato ne more biti trajno. — Ant — ant! Napredek ne obstoja v besedah, marveč v dejanjih, v smotrenem delu. Kdor je tedaj za napredek, mora biti tudi za kulturo, ali pa laze.

Naše dnevno novinarstvo bi moralo

stremeti za tem, da bi spravilo čitatelje iz najširjih ljudskih vrst v stike s kulturnim življenjem naroda. Moralo bi biti verno zrcalo kulturnih teženj, zastopstvo vseh umetniških in znanstvenih stremeljenj. Za to bi bila potrebna stalna rubrika, v kateri bi list poročal o vseh novoizšlih knjigah (in jih tudi na kratko ocenil), prinašal vsebino domačih revij brez razlike struj in po možnosti zasledoval kulturne pokrete v inozemstvu, posebno še v slovenskem svetu. Kakor rečeno, temu bodo teoretično vsi pritrdili, a v praksi — !!

Slovenske revije pričajo, da tudi mi vkljub političnim bojem živimo kulturno. Če izvemo, da imajo naše revije zelo skromno naklado, smo lahko res veseli, da jih še imamo. Zaradi tega nas mora zanimati vsak pojav, ki kaže težnje in smeri našega kulturnega življenja.

»Ljubljanski Zvon« je stopil v 41. leto. Kdor ima v svoji knjižnici vseh 41 letnikov, se lahko ponaša z lepim knjižnim bogatstvom. V teh letnikih leži velik del našega kulturnega napredka: od Stritarja in Gregorčiča preko Cankarja do najmlajših. Letošnji letnik prinaša par dobrih literarnih novitet. Med njimi so zlasti omeniti Sorlijeve »Zgodbe o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih«, slike iz življenja Tolmincev. Sorli je zdrav realist in njegovo pripovedovanje zani-ma tudi one, ki ne čitajo radi »modernih«. Izmed ostalih sotrudnikov opozarjam na Ivana Zorca (»Njena pot«) in L. Kuharja (»Borba«). Pesniški del

lista zastopajo Gradnik, Gruđen, Pašuškin, Albrecht, Glaser, Jarc, Golia i. dr. Za našo kulturno zgodovino so važnega pomena dr. Prijatelj »Duševni profili naših preporoditeljev«. — Dr. Prijatelj nas seznaja s kulturnimi strujami in duševnim razpoloženjem koncem osemnajstega in začetkom devetnajstega stoletja, začnši najprej na Dunaju, kjer so se v takratnih razmerah osredotočili kulturni toki. Na to prehaja polagoma v domovino in raziskuje naše jožefince in janzeniste. V zadnji (4.) številki nas je seznanil z originalnim pojavom Vodnikovega mecenata barona Zoisa. Pisec temeljito pozna evropsko kulturno zgodovino in zato je dal svojim »profilom« globoko ozadje, ki nam kaže, koliko je bil tudi naš kulturni preporod posledica splošnih duševnih pokretov v Evropi. Urednik »Ljublj. Zvona« je dr. J. Glonar.

Zanimivo sliko nudi pogled na prvo številko (1—3) letošnjega »Dom in Sveta«. Naslovna stran platnice ima sliko, ki te takoj spomni, da imamo tzv. »mlado gibanje«, futuriste in dadaiste. Dve roki segata za rdečim poljem (oblaki? Kdo ve!). »Dom in Svet« je prvi dal zavetje Podbešku, pesniku, in Fr. Kralju, slikarju te nove struje. Na strani 59. objavlja Frst (dr. Fran Stelc, urednik »Dom in Sveta«) poročilo o znanem recitacijskem večeru Antona Podbeška, ki se je vršil v novembru l. l. v Ljubljani. O tem so takrat poročali tudi ljubljanski dnevniki in sicer v takem smislu, da je širše občinstvo dobilo vtis, da se je zbrala

družba norcev, katerih eden se izdaja za pesnika, drugi za slikarja, tretji za komponista itd. Kdor je bral v zadnjih številkah »Dom in Sveta« Podbeškove proizvode, je došel v zadrego, kako naj si razjasni literarno in estetično kvaliteto teh pesnitev, ki že po svoji zunanji formi pomenijo popolno razveljavljanje dosedanje poetike in njenih zakonov. Urednik »Dom in Sveta«, ki je po študijah umetnosti zgodovinar, se je čutil nekako moralno vezanega, da se opraviči pred javnostjo, kako da je mogel dati tem »patološkim« drugim piše nastopno: »Podbešek je podal kos življenja, to smo čutili vsi; podal ga je za naše razmere v novi obliki, katere revolucionarnost sega od zunanje (vidne) oblike umovnega preko forme (slične oblike), ki se javlja v ritmu, zvokovih kombinacijah, muzikalnih elementih ter fantastično-barvnem ozadju njegovega aranžmaja, do vsebinske same, ki ji daje enotnost nastrojenju pesnikove duše; vsebina je pa odprava no formi razkosana na elemente, ki se vedno iznova vžarevajo kot rakete; forma in doživljaj, obnovljen v spominu, dvignjen iz podzavesti v zavestno, jasno, sta vselej žarka, in zato oba presenetita. Dalje naglašja, da je najsilnejša nota v razvoju tega dadaističnega pesnika vojna in njeni velikanske dogodki ter izreka prepričanje, da bo mlada struja premagala sedanji boji obliki, radi katerega ne more postati popularna in da bo ustvarila nove vrednote v naši literaturi in umetnosti sploh. (Dalje prih.)

čitatelje, naj še enkrat preberejo do-
tisti "Stražnik" članek in ga primerjajo
z njenim zadnjim uvodnikom, pa bodo
videli, s kako lahkoto lahko ovržemo
"Stražnik" očitke o farizejstvu. Konsta-
tiramo resnici na ljubo, da je "Stražnik"
zadnji članek, kar se tiče sodbe o Srbih
vsaj na zunaj za spoznanje stvarnejši
in dostojnejši, to pa zato, ker so gg.
spoznali, da so s svojim "Balkanizmom"
šli predaleč. Ugotavljamo še enkrat, da
je dotični članek pisan v takem tonu,
kakor so svojčas pisali o Srbih dunaj-
ski listi in pa ljublj. "Slovenec". S tem
seveda ni rečeno, da bi se o ravno istih
vprašanjih ne smelo pisati. Če gg. pri
"Stražniku" še dajo kaj na kršćansko mo-
ralo in na potrebo državne avtoritete,
tedaj bodo priznali, da ni vseeno, kako
se piše o rečeh, o katerih imajo širje
ljudske vrste razne brezdvomno škod-
ljive predsodke. Nas ne zanima, kaj je
"Straža" hotela in kaj ni hotela, ali je
dr. Korošec srbofil ali srbofob, važno je
pa, ali ima njegova stranka interes na
takem pisanju o Srbih, kakor ga je po-
kazala "Straža", ali ga nima. Če ga
nima, tedaj so članki, ki v tej obliki
stvari sami prav nič ne koristijo, poli-
tična nedostojnost prve vrste. Tega ne
trdimo s kakega partizanskega stališča,
temveč iz odkritosrčne težnje, da pride
vsaj do prijateljskega razgovora o vpra-
šanjih med pristaži raznih naziranj. Da
se je "Straža" v tej polemiki spustila
na čisto osebno polje, tega ji pa niti
ne zamerimo, kar vsakdo daje, kar ima.
"Stražina" tolovajska žurnalistika še
vedno najde ljudi, katerim imponira.
Dajmo Janezu Mico in vsakemu svojo
pravo, pravi Shakespeare.

— Iz Radićevih vrst. Začetkom
1918. leta se je naselil v nekem kraju
na Hrvaškem češki učitelj Janeček.
Kupil si je posestvo in se popolnoma
udomastil. Lansko leto je nastopil kot
kandidat Radićeve stranke in bil izvoljen.
Povodom njegove izvolitve so se naj-
prej oglašili tukajšnji Cehi in ga ozna-
čili kot zelo sumljivega človeka. Na to
so prinesli brnski in praški listi par ob-
težljivih obdolžitev proti temu cvetu
Radićeve demagogije. Te dni je izdala
brnska policija svaroilo, v katerem pravi,
da Janeček, sedanjí poslanec Radićeve
stranke na Hrvaškem, vabi češke firme,
naj se poslužijo njegovega posredovanja
v vseh zadevah, ki se tičejo Jugoslavije.
Janečeku naj nikdo ne zaupa, ker je
mož obdolžen več deliktov poverbe,
goljufije in drugih nečednih dejanj ter
je ravno radi tega popihal iz domovine.
— Te dni je pa bil Janeček aretiran,
ker je na shodu v Gjurjevcu hujskal
proti javnemu redu. Kot poslanca so ga
sicer izpustili, uvedeno pa je proti njemu
redno sodno postopanje.

— V Murški Soboti se vrši 8. maja
stanovni občni zbor nove domače po-
sotilnice in hranilnice. Inicijativa za
ustanovitve je izšla iz naprednih kro-
gov.

— Razpisano je mesto upravitelja
veleposestev bivšega nadvojvode Fri-
derika v Baranji. Prosnje je treba vlo-
žiti do 15. t. m. pri gen. dir. državnih
dobar (finančno ministrstvo) v Beo-
gradu. Prosilci morajo biti naši držav-
ni, imeti močjo strekorno naobraz-
bo in prakso, biti prosti vojaščine ter
mlajši nego 50 let.

— Stavbinska stavka v Mariboru
traja dalje. V stavki se nahaja krog
300 delavcev raznih strok, ki zahtevajo
povišek mezde od 80 do 90 procentov,
tako, da bi znašal njihov zaslužek pri-
bližno 12 K na uro. Delavce hujskajo
osebito komunisti od katerih jih je bi-
lo že več aretiranih, dočim od stavbin-
skih delavcev samih doslej še ni bil a-
retiran nihče.

— Od danes, 4. majnika dalje vozijo
hrzovlaki 3. 7. 4. 8. zopet kakor pred
ukinjenjem.

— V Plevčaku pri Gaberjah se vrši
jutri v četrtek 5. t. m. ob 19 uri zvečer
občinski sestanek.

— Iz Ptuj. Tukaj je bil razpuščen
»Pettaner Musikverein« iz državnih
interesov in ker je prekoračil delo-
krog.

— Darovi Jugoslovnski Matici. Na-
rodno gledališče je izročilo od priredi-
telj na »Dan Zalobe« 2526 K. Od raz-
prodanih narodnih znakov v Narod-
nem domu dne 1. maja 330 K. Priprav-
nat Lojze 74 K. Iz pušice v gostilni
Bratovž 28-60 K. gđc Rožica Bajt, učite-
lica, od razpr. danih znakov 6 K.
Bratovž 28-60 K.

— Sodna povišanja. Za višje pi-
sarniške oficijale so bili imenovani ofi-
cijali: Vincenc Gajšek in Franjo Weitz
v Celju, Franjo Flux v Gornjem gradu,
Anton Grafenauer na Vranskem, Jurij
Silec pri Sv. Lenartu v Slov. goricah,
Martin Pen v Sevnici (sedaj v Murški
Soboti), Roman Nemec v Ljutomeru in
Ivan Zmaher v Ptuj. Za pisarniške
oficijale kanclisti: Avgust Grejan v
Mariboru, Ivan Grobelnik v Sloveni-
gradu, Franjo Podgoršek v Marenbergu,
Franjo Kopic v Mariboru, Gregor
Rožič v Ptuj, Anton Predikaka v
Smarju, Franjo Ferenčak v Kozjem,
Jurij Karba v Mariboru, Anton Likošek
v Brežicah, Hinko Toplak v Celju,
Mijo Potočnik v Gornji Radgoni, Bo-
židar Kryl v Ljutomeru, Anton Dokler
v Sevnici, Josip Lašič v Ormožu, Alojz
Juršič v Gornjem gradu, Rajko Faninger
v Mariboru, Ivan Semrov v Prevaljah,
Martin Bajde v Mariboru ter Avgust
Mastnak v Konjicah.

— Skofovska konferenca se je
pričela v Zagrebu. Nas ne briga, kaj
imajo škofje med seboj, a javnost je
vendarle radovedna, kako bodo škofje
sprejeli na znanje poročilo g. nadškofa
Bauerja o neuspehu potovanja v Rim.

— Mestni sosvet. Danes v sredo
ob 18. uri ima mariborski mestni so-
svet sejo na kateri se bo razpravljalo o
preureditvi mestne dvorane, ki je za
sedanje število odbornikov premajhna.
V ta namen je določenih 30.000 K.

— Mestno kopališče ostane radi
čiščenja kotla do 11. t. m. zaprto.

— Seja ženskega društva. V petek
dne 6. maja se vrši seja ženskega
društva radi sprejema čeških gostov.
Prosim, da bi se javile dame, ki so
pripravljene posoditi za buffet desertni
pribor. Seja se vrši ob 17. uri v mali
dvorani Narodnega doma. Odbor.

— Vandalka. Sprehajalec iz parka
nam piše: Ko sem šel včeraj po svoji
vsakdanji poti skozi park sem opazil
kako elegantno oblečena starejša dama
lomi po pol metra dolge veje cvetočega
grmičja. Opozoril sem jo, da je to ne-
dostojno in kaznjivo, toda ona se za to
niti zmenila ni; pogledala me je grdo
ter odšla. Sel sem za njo ter iskal
stražnika, ker ga pa nisem našel, mi je
izginila med hišami. Ker se takih slučajev
dogodi mnogo, bi bilo treba osobito
sedaj, ko je park radi deževnega vre-
mena zapuščen, strožje paziti na van-
dale.

— Nov slovenski urar v Mariboru.
V prejšnji Bregarjevi prodajalni klobukov
v Gosposki ulici se naseli te dni nov
urar, draguljar in optik Slovenec Rudolf
Bizjak.

— Junaška zajca. Sinoči sta po
Jenkovi ulici prikoralala moško dva
domača zajca. Najbrž sta se naveličala
omejenega stanovanja ter jo popihala
pogledati malo po svetu.

— Toda naenkrat jima je prišla nasproti
velika bela mačka ter ju napadla. Zajca
pa nista zbežala po zajčje, nego sta se
ji postavila v bran. Obdelovala sta jo z
gobčki in s tacami tako junaško, da se
je morala parkrat umakniti. Prizor je
opazila družba ponočnjakov ter mačko
pregnala, zajca pa ujela ter oddalo
menda mesarju Kirbišu, kateremu sta
pobegnita.

— Celjske novice. Velika narodna
veselica »Jugoslovnske Matic« v Celju
je radi dečjega dne preložena od
5. junija na 12. junija. — »Zweigverein
des Landes- und Frauenhilfsvereines
vom Roten Kreuze« v Celju je raz-
puščeno, ker ni več pogojev za njegov
pravni obstoj. — Celjska stanovanjska
komisija je izpopolnjena s tremi no-
vimi člani gg. Karlom Gregoričem,
hišnim posestnikom, M. Cepinom, urad-
nikom in Ivom Subicem, vladnim konci-
pistom. — Prvi maj je potekel v Celju
čisto mirno; na predvečer so vprizorili
socijalni demokrati v mestnem gleda-
lišču dramatični večer, na 1. maj sam
pa dopoldan shod v »Unionu«, a zve-
čer veselico. — V ponedeljek je celjska
policija aretirala železniškega delavca
Stefana Arlitscha, ker je kričal »Hoch
Oesterreich, nieder mit Jugoslawien!«
— V kinu v Gaberjah je bil aretiran
krznar Josip Grah, ker se je v pijanosti
obnašal nedostojno. — Radi pijanosti
je bil aretiran mesar Fran Semič. —

Katarina Volšak in Elizabeta Cretnik sta
bili aretirani radi potepuštvu in prosti-
tucije.

— Veselica v Pekrah v korist »Ju-
goslovnski Matici«, ki bi se bila imela
vršiti danes, v četrtek, se je radi slabe-
ga vremena morala preložiti na 15. maj-
nika.

— S. K. proti S. K. Maribor rez.
igrata danes 5. t. m. prijateljsko tekmo
ob pol 11. uri dopoldne na igrišču S. K.
Maribor v Ljudskem vrtu.

— Društvo jugoslov. akademikov
v Mariboru naznanja cenj. občinstvu,
da priredi na binkoštno soboto 14. tm.
v veliki dvorani Narodnega doma plesni
venček. Začetek ob pol 21. uri. Vstop-
nina 8 D. Prosim, ostala cenj. društva,
da se ozirajo na našo prireditev in ne
prirejajo ta dan drugih zabav.

— Policijska naredba o prepovedi
naseljevanja pripadnikov sovražnih držav
v policijskem območju mariborskem je
razveljavljena.

— Padanje cen na Češkem. Cene
živil in obleke so znatno padle. Zni-
žanje cen vojaškega volnenega sukna
iznaša 40 odstotkov v primeri s koncem
prošlega leta, čevlji so za 20 odstotkov
cenejši, petrolej za 26%, žito za 20—
44%, surovo maslo za 26%, goveje
meso za 22%, svinjsko meso za 30%,
jajca za 38%. Mleku in pivu se je
cena dvignila za 18%. Moka, krompir,
kavini surogati, inak, bombaževine in
les za kurjavo so ostali na isti ceni.

— Italijani in naša kultura. Pri-
jatelj našega lista nam sporoča: Ko
sem se sinoči okrog 28 ure vračal proti
domu, so me na Aleksandrovi cesti ne-
nadoma nagovorili trije gospodje v
nemškem jeziku ter me prosili, naj jim
povem, kje je Velika kavarna. Ker sem
imel isto pot, sem se jim pridružil.
Med potjo me je starejši gospod pre-
vidno vprašal, če so še v Jugoslaviji.
Ko sem jim pojasnil, da so še, je eden
ostalih dveh pripomnil v italijanskem
jeziku. »Potem tu še ni varno za nas!«
Ker sem zaslutil, da so Italijani, sem jih
vprašal italijansko, če so iz Italije. Go-
spodje so se prestrašili ter mi odvrnili,
da znajo sicer italijansko, toda da so
Spanci. Spoznal pa sem takoj, da jih
je samo strah povedati, da so Italijani.
Ko sem jim povedal svoje mnenje ter
jim pripomnil, da se jim v jugosloven-
skem Mariboru ni treba ničesar bati, so
se začudili ter mi zaupali, da so se
silno bali, da bi jih Jugoslovenci ne
napadli, če bi izvedeli, da so Italijani.
»To bi storili le vaši fašisti z nami, če
bi prišli v Italijo«, sem jim odvrnil,
»pri nas pa nimamo 2000 letne kulture
in zato nismo tako »kulturni.« Italijani
so se čudili našim urejenim razmeram
ter pripomnili, da jim v Jugoslaviji
ugaja ter da se peljejo v trgovski zadevi
na Dunaj.

— Iz Kamnice. (Dopis.) Našo vas,
kakor tudi Rošpah in okolico je obi-
skala v soboto toča, kakršne že davno
ne pomnimo ter uničila skoro vse, tako
da naš kmet s strahom gleda v bodoče
leto in ne ve, s čim se bo preživljal.
Treba bo, da se bodo naši poslanci za-
vzeli za nas ter nam izposlovali pod-
poro.

— Obupan milijonar. V Debrečinu
se je nedavno obesil na podstrešju svoje
velike palače 64 letni milijonar Jakob Kolb.
Kolb bi moral plačati 160.000 K davka
od vojnih dobičkov. Vkljub temu, da je
bil večkratni milijonar, je živel v mučnih
skrbih, da bo moral vsled tega davka
umreti gladu. Te skrbi so ga pognale v
smrt.

Kultura in umetnost.

x Tiha sreča. Drama v treh dejanjih.
Spisal Hermann Sudermann, prevel Vla-
dimir Levstik, režiral Valo Bratins. Pre-
mijera v torek 3. t. m. Skoro bi lahko
rekli, da je ogromna večina dram zaje-
tih iz rodbinskega, zakonskega življenja
ter da so si v tem in onem vendarle po
večini nekako podobne. Sudermannova
»Tiha sreča« pa se med njimi gotovo
odlikuje po tihi ubranosti, toda ne po
sreči, ampak po življenjski bolesti, oni
pritajeni bolesti, ki jo nosimo sami v
sebi in ki jo doživljamo dan za dnem
sami, čeprav včasih morda, ne da bi se
je popolnoma zavedali, ko se človek raz-

cveta, ko dorašča, nastopi zanj ona do-
ba, ki tirja neizprosno svoj tribut. Ta do-
ba vzame skoro vsakemu več ali manj,
najčeste pa srce, ali vsaj del srca. Ko-
liko je nevest, koliko je ženinov, ki bi
stopili pred poročni oltar brez tihega,
bolestnega spomina na dogodek ali vsaj
dogodbico, za katero bi dali ne vem kaj,
da bi je ne doživeli. Ko človek išče, blo-
di in ker blodi — često pade; res je, da
vstane zopet, toda blato, ki se ga je pri-
jelo ob padcu, ostane in če že ne blato,
vsaj spomin nanj. In često je treba samo
obnoviti staro situacijo, pa — pade znova,
se spodtakne na istem mestu in ob
isti predmet. To ravno je tako lepo po-
kazal Sudermann v njegovi drami. Eli-
zabeta je ljubila v svoji mladosti barona
Röcknita; ko se je poročila z rektorjem
Wiedemannom, je na to ljubezen prav-
zaprav pozabila, toda prisotnost barona
jo vrže zopet iz ravnovesja — in ona
se spodtakne zopet na istem mestu in
ob istem predmetu. Ze bi ta nov padec
kmalu povzročil katastrofo — njen samo-
mor, toda umevajoča, plemenita duša
Wiedemannova jo zopet dvigne. In ravno
to je, kar nam v tej drami tako ugaja —
da ne pride do katastrofe. Wiedemann
je plemenita duša, ki vestno izpolnjuje
svojo službo in vdano in odkrito ljubi
svojo soprogo in tako ga je podal tudi
g. Bratina, katerega moramo na našem
odru ob povratku iskreno pozdraviti: po-
stal je v tem času, kar ga ni bilo tu, le
še boljši. V Elizabeti je vstvarila ga. Buk-
škova z njej lastno umetniško silo mla-
do, sicer v pritajeni ljubezni trpečo, toda
skozi in skozi pošteno ženo ter bila tako
verna družica g. Bratini. Barona Röck-
nita despotično, navidez grobo, a v lj-
ubezni do Elizabete vendarle na svoj na-
čin iskreno narayo, je pogodil g. Nučič
gotovo dovršeno, tako v celoti, kakor
tudi v vsakem detajlu. Pa tudi baronovo
soprogo Bettino je ga. Setinska dobro
razumela ter podala iskreno. Dobro je
pogodil dalje tudi g. Velušček sitnega
nadzornika Orba, dočim je bila gđna.
Voukova za njegovo soprogo po kostu-
mu in po kratkih laseh — premlada. Vse
priznanje pa zasluži dalje še gđna. Kra-
ljeva za njeno kreacijo slepe Helene. Zi-
vahnja dečka Fric in Emil Severjeve in
Cvetkove sta bila dobra in tudi Mikulič,
Dangel se je potrudil. Sploh, predstava
je bila dobra v podajanju, kakor tudi v
sceneriji, režiji in maskah, le žal, da je
bila tako slabo obiskana. — r.

x Dragutin Hirc. V Zagrebu je
umrl v noči od nedelje na ponedeljek
znani hrvaški botanik in geograf pro-
fesor Dragutin Hirc. Kot botanik in zo-
olog je bil znan tudi v inozemstvu. Knji-
ge, v katerih je razpravljal o bogastvu
hrvatske faune in flore in o geografskih
posebnostih Hrvatske, so mu prinesle v
domovini mnogo priznanja in spoštova-
nja. Rojen je bil 1. 1853 v Zagrebu in
se je od ljudskošolskega učitelja povzpel
do uglednega mesta asistenta v botanično-
fiziološkem zavodu zagrebskega vse-
učilišča.

x Na »Planinski vestnik« se le malo
podružničnih članov naročilo. Zato se
bode mogel izdajati le v skrčenem šte-
vilu izvodov. Pozneje se pa dostikrat
pripeti, da bi radi različni člani vendar
»Vestnik« dobili; ker pa bo naklada
omejena, pozneje takim željam ne bo
mogoče ustreči. Za to opozarja odbor
mariborske podružnice svoje člane da
nemudoma prijavijo naročilo za »Pla-
ninski vestnik« pri gospodu blagajniku
Balohu, trgovcu na Grajskem trgu, ozi-
roma pri odboru. Če ostane število
naročnikov tako majhno, kakor kaže do-
sedaj, se bode moral omejiti tudi obseg
lista, ker bi se imelo drugače z izdajo
»Planinskega vestnika« samo velikansko
izgubo. Da se ne bodo pozneje pojav-
ljali kaki očitki, opozarja odbor vse
svoje člane na ta položaj.

x Ruski koncert. Danes, v sredo
ob 20. uri se vrši v Götzovi koncertni
dvorani koncert ruskega pevskega zbora
iz Strnišča. Cisti dobiček je namenjen
ubožnim ruskim beguncem, radi tega
upama, da bo poset kolikor mogoče
dober.

x Naš slavni pevec Julij Betetto
gostuje koncem tega tedna na ljubljans-
ki operi v »Mignon«. V isti operi de-
bitira tudi ga. Pavla Lavšetova.

Sloven. narodno gledališče.**Repertoire bodočih dni:**

V sredo 4.: „Netopir“. Ab. C—30.
V četrtek 5.: „Galatea“ in „Ksenija“. Izven abonementa.
V petek 6.: „Zaprio“.
V soboto 7.: „Obri gospo Warrenove“. Ab. B—34.

Sport.

: Sportni klub „Rudeča Enajst“, je na svojem običnem zboru dne 29. aprila 1921 sprememb svoje ime v „Mariborski atletski klub“ (M. A. K.). Nadalje se opozarja, da se vsi oni člani, kateri do 8. junija ne plačajo članarine, smatrajo kot izključeni.

: MAK rez. proti SK Svoboda rez. Četrtek, dne 5. maja se vrši na lastnem prostoru MAK (travniki poleg Križevega dvora, Ruška cesta) med zgoraj imenovanimi kluboma prijateljska tekma.

: Clanom Slov. plan. društva. Društveni znaki bodo v kratkem došli in se dobili za ceno 40 K in povrnitev malih poštnih stroškov pri blaginiku društva.

: Kolesarji pozor! Kolesarski klub „Perun“ priredi v četrtek, dne 5. maja izlet v Sevnico-Ruše. Vabijo se tudi kolesarji nečlani. Zbirališče na vrtu Narod. doma točno ob 13. uri. Po možnosti naj pride vsak kolesar z narodno zastavico. V slučaju slabega vremena se preloži izlet na prih. nedeljo, dne 8. maja.

: Savez jugoslovenskih planinskih društev. O Binkošti, dne 15. t. m. bo v Ljubljani pri osrednjem odboru posvetovanje SPD z odposlanci drugih jugoslovenskih planinskih društev radi ustanovitve skupnega planinskega društva, oziroma saveza vseh jugoslovenskih društev. Istega dne, ali pa naslednjega 16. maja pridejo v Ljubljano tudi odposlanci češkoslovaškega turističnega kluba, da se porazgovore z Jugoslovenci o skupnem delovanju in zblizanju v prometnem oziru. K posvetovanjem odpošlje tudi mariborska podruž. svojega odposlanca.

Gospodarstvo.**Borza 3. maja.**

Curih: Berlin 8.775, New York 567, London 22.53, Pariz 44.50, Milan 27.55, Praga 7.925, Budimpešta 2.85, Zagreb 4.05, Varšava 0.68, Dunaj 1.70, avstrijske žigosane krone 0.98.

Zagreb: Berlin 214—214.50, Italija 675—678, London 561—0, New York 138—140.50, Pariz 1085—1095, Praga 193 do 193.25, Svica 2495—0. Valute: Ameriški dolarji 137.25—137.75, avstrijske krone 0—24, carski rublji 50—60, češko-slovaške krone 193—0, francoski franki 1050—0, napoleonidori 482 do 484, nemške marke 210—0, romunski lei 218—220, souvereign 255, Italij. lire 658, turške lire 510.

Dunaj: Ameriški dolarji 598—602, nemške marke 950—956, angleški funti 2410—2430, francoski franki 4750 do 4795, italijanske lire 2932—2952, jugoslovanske dinarji 1753—1773, poljske marke 72.75—74.25, švicarski franki 10.675—10.725, češkoslovaške krone 852—858, madžarske krone 314.50 do 317.50.

: Gospodarski položaj Poljske. Poljski konzulat v Zagrebu javlja, da je produkcija nafte v okrožju Boryslava iznašala v marcu t. l. 4408 cistern, ali za 1467 cistern več, kakor februarja meseca t. l. Tovarne za izdelavanje volnenih predmetov v Lodžu izdelujejo blaga za 10 milijard mark na mesec. Skoraj polovico tega se more izvoziti.

: Razdelitev zlata prejšnje Avstro-ogrške banke. Reparacijska komisija je odločila, da se zlato imenovane banke v vrednosti 65 milijonov kron razdeli proporcionalno med nasledstvene države.

: Izvoz lesa iz Češkoslovaške. Izvoz lesa je iznašal v Češkosl. v tretjem četrtletju 1920 1.656.000 q. Od tega se je izvozilo v Jugoslavijo (!!) 320.000, Italijo 135.000, Avstrijo 337.000, Francijo 137.000 in v Švico 50.000.

: Jugoslovansko-italijanski trgovski promet v minulem letu. Leta 1920 se je izvozilo iz Jugoslavije v Italijo za 39 milijonov lir blaga in sicer: Lesa za 17 milijonov, prešijev za 9.500.000 lir, a za ostali znesek se je izvozilo med drugim največ usnja, cementa, sliv, koruze, fižola, slanina i. dr. Iz Italije se je pa uvozilo raznega blaga za 2 milijona lir, volnenega blaga pa za 28 milijonov lir.

: Kriza tekstilne industrije v Franciji. Francoski listi zelo živo razpravljajo o krizi tekstilne industrije. Položaj na trgu je popolnoma nesiguren. Ker se kupeji za blago ne zanimajo, so večji trgovski zaključki zelo redki. — Sindikat industrijalcev zahteva, da prisloži vlada na pomoč in vkrene potrebno, da se kurz franka zniža in s tem omogoči nakup blaga po trgovcih iz drugih držav. Blaga leži toliko v skladiščih, da stoji v večjih tovarnah 70—80 odst. strojev.

: Vuzno za lesne trgovce v Sloveniji. Vse lesne trgovce, ki imajo svoja skladišča lesa v Sloveniji se opozarja, da prijavijo pravčasno ono množino lesa, ki jo mislijo v mesecih maju, juniju in juliju preko Trsta ali kakoga drugega jadranskega pristanišča spraviti v inozemstvo. Odnosne prijave naj se vpošlje takoj na naslov: Lesni odsek zveze industrijalcev, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7, II. nadst. Prijave se mora storiti radi razdelitve vagonov. Prijavi naj se samo one množine lesa, ki so na skladiščih pri železniških progah.

: Češkoslovaška industrija. Sedanje stanje kovinske industrije v češkoslovaški republiki je sledeče: Imenovana industrija razpolaga s 15. pečmi. Centralne železne industrije se nahajajo v Pragi—Kladno, Vítkovicah in Moravski Ostravi. 127 indust. podjetij za izdelavanje poljskih strojev ima zaposlenih 8757 delavcev. 4 avtomobilne tovarne izdelujejo dnevno 30 motorjev in 50 osebnih ali tovornih avtomobilov. Steklo se izdeluje v 9 tovarnah, od katerega se 60 odst. izvozi.

Razno in humor.

Kje naj poje. Oče: „No, zdaj, ko ste slišali kako poje moja hči, bi vas prosil, da bi mi svetovali, kje bi bilo najbolje, da bi se učila umetniškega petja.“ Član konservatorija: „Najbolj pametno bo, če jo pošljete v puščavo.“

Pojasnilo. „Cigav pogreb pa je ta-le?“ je vprašal nekdo Irca. „Bogorrra“, je rekel Pat z najnedolžnejšim pogledom, „nisem prav gotov ali vse kaže, da je to pogreb tistega, ki se nahaja v krsti.“

Ukaz je ukaz. Na obrežju reke James jo korakal vojaški stražnik gori in doli. Pride tje neki gospod in se sleče z očividnim namenom, da se okopa. Kadar je že mislil skočiti v vodo ga stražnik ustavi. „Stoj! Tukaj je prepovedano kopati se gospod.“ „Pa zakaj mi niste tega prej povedali, da bi se mi ne bilo treba sleči?“ „Moj ukaz se ne glasi, da moram komu prepovedati sleči se.“

Duhovit razgovor. Mlad neokreten fant sedi pri svoji izvoljenki in kot običajno ne ve kaj bi znil, da bi bilo primerno. Končno se odloči: „Izgleda kakor dež.“ „Kaj izgleda kakor dež?“ „Voda.“

POZOR!
Dobra čisto domača mast

na debelo kg 42 K
na drobno kg 46 K
se dobi pri 612 2-1
A. Tavčar, Jurčičeva ul. 3

Korespondentko

popolnoma veščo slovenščine, hrvaščine in nemščine, perfektne stenografije in stroješko, rabi tvariško podjetje v Mariboru. Nastop čim prej. Pismene ponudbe na upravnishvo lista pod „Tovarniška uradnica šte. 490.“ 3-1 615

Pristopajte k „Jugosl. Matici“!**Darila za birmo!**

Ure, verižice, uhane, zapestnice, prstane v zlatu in srebru, po znižani ceni. Tudi vsa popravila, spadajoča v mojo stroko, izvršujem točno in po ceni.

Lovro Stojec, urar
2-2 Jurčičeva ulica 8. 572

Gonilni jermeni

za stroje v vseh širinah od 30 do 200 mm v zalogi pri Ivanu Kravos, sedlar, Aleksandrova cesta 13. 180

Mala oznanila.

Obmejno posestvo tik avstrijske meje se zelo ugodno takoj proda: poslopje, gospodarska poslopja in 22 orlov zemlje za 60.000 K. Regent, Kaplja, pošta Brano ob Dravi. 613

Proda se: Podobe, miza, stoli in drugo razno pohištvo, kanarčke z pticnicoo. Gregorčičeva ulica 22, II. nadst. 611

Pohištvo, postelje z vložki in žimnicami, blazine, odeje, umivalniki z ogledali, ponočne omarice, obešala za obleko, zofa, fotelji, karnise z zagrinjali i. t. d. na prodaj. Vprašati pri blaginiku v „Narodnem domu“. 614 3-1

Dobro ohranjeno moško kolo se jako poceni proda. Vpraša se v Cankarjevi ulici št. 1 pri blaginiku.

Prvovrstna mesarija

v sredini mesta Maribora, z važno množino odjemalcev kakor navodov in hotelov, se proda. Vpraša se pri anononem in informatnem zavodu „Vedež“, Maribor, Slovenska ul. 6. 608 3-1

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Okrajna sodnija Maribor odd. V. proda na javni dražbi na prošnjo dedičev po dne 9. 11. 1920 v Mariboru, Meljska cesta št. 56, umrli samski posestnik Jeri Petek v zapuščino spadajoče zemljišče vl. št. 82 k. o. Grajska vrata, obstoječe iz parcel št. 73/1 starbišče v izmeri 791 m² s hišo št. 56 v Mariboru, Meljska cesta. in gospodarskim poslopjem, št. 169 vrt v izmeri 600 m² z uvozom iz Meljske ceste in drvarnicami, št. 255 vrt v izmeri 475 m², št. 168/1 vrt sedanjiva v izmeri 1823 m² dalje tam se nahajajoče prikljine in en voz.

Zemljišče je cenjeno glasom cenilnega zapisnika z dne 27. novembra 1920 na 107.061 K 25 v., prikljine na 2106 K. voz na 500 K.

Izključna cena je ta cenilna vrednost, pod to ceno se ne proda.

Dražba se vrši dne 13. mainika 1921 ob 9. uri v Mariboru, Meljska cesta št. 56.

Zdražitelj ima prevzeti servitutne pravice vknjižene na podlagi kupne pogodbe z dne 17. julija 1906; drugih vknjižb ni.

Prodajalci so si pridržali pravico, najvišji ponudek tekom 8 dni odobriti. Vsak ponudnik ima položiti vadij 11.000 K.

Cenilni zapisnik in dražbeni pogoji se lahko v pogledajo pri podpisane sodnem poverjeniku, kateremu se tudi najvišji ponudek izplača.

Maribor, dne 30. aprila 1921.

Mihael Korber l. r.
notar, kot sodni poverjenik.

Rezervirano

za trdko Rudolf Bizjak
urur, draguljar in optik

MARIBOR
Gospodsk. ulica.

Širite povsod naš list!

Veletrgovina

Gaspari & Faninger

Maribor Drobnina, pletenina, galanterija
Aleksandrova c. 48. Samo na debelo!

„BALKAN“

Brzjav. naslov: Spedbalkan.

Predprodaja vozovnic

za vse proge južno in državne železnice.
Skladišče spojeno s tirov južne železnice, Aleksandrova
cesta št. 70.

delniška družba za mednarodne Transporte v Ljubljani.

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 35.

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, TRST, WIEN.

Največje domače Spedijsko podjetje

Telefon šte. 375

Spedijska vseh vrst. :o: Carinska agentura in carinske
reklamacije. :o: Vskladiščenje vsakovrstnega blaga. :o:
Mednarodni prevozi. :o: Sestave z patentiranimi pohiš-
tenimi vozovi na vse strani. :o: Spedijsko dostavno
podjetje južne železnice.

Največje domače Spedijsko podjetje

113